

KUULUTUS**Maa-aineslain (555/1981) mukainen päätös**

Kankaanpään kaupungin ympäristö- ja terveyslautakunta (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) on 21.2.2023 tekemällään päätöksellä § 6 myöntänyt maa-aineslain mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen.

Hakija

Alatalot Oy

Sijainti

Jämijärvellä, tilalla Sorakangas 181-403-5-31.

Kuulutuksen julkaisupäivä

27.2.2023

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta, eli 6.3.2023.

Kuulutuksen ja lupapäätöksen nähtävillä pito

Tämä kuulutus on nähtävillä 27.2.2023 – 4.4.2023 Jämijärven kunnan ja Kankaanpään kaupungin verkkosivuilla.

Päätös on nähtävillä 27.2.2023 – 4.4.2023 Jämijärven kunnan ja Kankaanpään kaupungin verkkosivuilla.

Muutoksenhaku

Päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusaika päättyy 4.4.2023. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Turun hallinto-oikeuteen. Valitus voidaan toimittaa myös sähköisesti. Valitus on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä klo 16.15 mennessä.

käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, Turku

postiosoite: PL 32, 20101 Turku

puhelin: 029 56 42410 (asiakaspalvelu / kirjaamo), 029 56 42411

(lähettämö)

sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Valitusoikeus, valituskirjelmän sisältö ja liitteet yms. seikat käyvät tarkemmin ilmi päätöksessä olevasta valitusosoituksesta. Lisätietoja päätöksestä antaa Kankaanpään kaupungin Ympäristöpalvelut.

Maa-aineslupa, Alatalot Oy, tila Sorakangas, Jämijärvi

Ympltk 21.02.2023 § 6
844/11.02.00/2023

Valmistelija

Heini Salonen

Asia

Päätös maa-aineslain 4 §:n mukaisesta maa-ainesten ottamislupahakemuksesta

Hakija

Alatalot Oy

Ottamisalue

Jämijärven kunnassa Lauttakankaan alueella, tilalla Sorakangas RN:o 181-403-5-31.

Luvan hakemisen peruste

Maa-aineslain 4 §:n 1 momentti

Lupaviranomainen

Lupaviranomainen on Kankaanpään kaupungin ympäristö- ja terveyslautakunta maa-aineslain 7 §:n 1 momentin mukaan.

Hakemuksen vireille tulo

Hakemus on tullut vireille Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän ympäristö- ja terveyslautakunnalle 7.11.2022. Vuoden 2023 alussa Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän ympäristönsuojeluviranomaisena toiminut ympäristö- ja terveyslautakunta siirtyi Kankaanpään kaupungin organisaatioon.

Kaavoitus ja lupatilanne

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa tai yleiskaavaa. Satakunnan vahvistetussa maakuntakaavassa ottamisalue on merkitty yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeäksi ja siihen soveltuvaksi pohjavesialueeksi. Muut merkinnät sijoittuvat etäämmälle alueesta. Ottamisalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura-alueita eikä erityisiä luonnon- tai maisemansuojelullisia arvoja. Alatalot Oy omistavat tilan, jota maa-ainesten ottaminen koskee.

Jämijärven kunnanhallitus on myöntänyt suunnitelma-alueelle edellisen maa-ainesluvan 7.12.2009 ja luvan voimassaolo on päättynyt 2019 vuonna.

Nykytilanne alueella

Ottamisalueen länsi reunassa on noin 0,35 hehtaarin kokoinen kuoppa edellisen luvan maa-ainesten oton jäljiltä. Tilalla on vähäisesti puustoa sekä koillisrajalla on pintamaita kerättynä. Koillisreunalta ei ole enää tarkoitus ottaa maa-aineksia.

Alueen läheisyydessä ei sijaitse asuin kiinteistöjä, sillä lähin asuinrakennus sijaitsee noin 1100 metrin etäisyydellä pohjoisessa ja noin 1300 metrin päässä lännessä. Alueen länsi- ja eteläpuolella on vanhoja soranottoalueita, kaakossa ja luoteessa taimikoita ja idässä turvetuotantoalue.

HAKEMUS JA OTTAMISSUUNNITELMA

Hakemuksessa haetaan lupaa soran ja hiekan ottamiseksi Sorakangas tilalla 6,435 hehtaarin alueella ja ottamisalueen pinta-ala on 5,89 hehtaaria. Lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi kokonaismäärälle 37 500 k-m³ ja arvioitu vuotuinen otto tulee olemaan 3 750 k-m³. Tukitoimintojen alue on 0,52 hehtaaria, jossa on alkuvaiheen sijoituspaikka seulonnalle ja keskeiset kiviainesvarastot.

Toiminta tilalla on ollut tauolla kolmen vuoden ajan. Aiemman luvan jälkeen omistaja on alueella vaihtunut ja nyt olisi ottamisen lisäksi kyseessä kuopan täyttöö ja saattaa kesken jäänyt maisemointi loppuun.

Ottamisalueen tilan nykytilanne

Ottamisalue sijoittuu Jämijärven Lauttakankaan alueelle tieosoitteeseen Lauttakankaantie 174, 38800 Jämijärvi. Alue on topografialtaan muuttunut maa-ainestoinnasta johtuen. Ottamisalueen korkein kohta (+135,3) länsilounaisessa osassa ja alin korkeustaso kuopassa on +124,1 hyvin pienellä alueella. Kuopan vieressä on korkeita rintauksia. Tilan keskiosa on melko tasaista ja pinnan kallistus on kohti koillista eli turvesuolle päin. Korkeuseroa on paikallisesti noin 11 metriä. Luontaisia jyrkenteitä ei ole.

Ottamisalueelle ei sijoitu irtolohkareita eikä kalliomaata ole luontaisesti kangasmaan pinnassa. Kallioperä on graniittia ja kallio sijoittuu syvälle harjuaineen alle. Maaperäkarttojen mukaan koko ottamisalue on pinta- ja pohjamaalajiltaan hiekkaa. Ottamisalue on kokonaan harjua eli jäätikköjoki-muodostuman itäisintä reunaa, jossa maaperä on vettä läpäisevää. Ottamisalueen olemassa olevissa leikkauspinnoissa ei ole havaittu tiiviitä, hiekkaa selvästi heikommin vettä läpäiseviä kohtia.

Tiestö ottamisalueen ympärillä on ollut pitkään samankaltainen ja maanomistajalla on käyttöoikeus kyseessä olevaan tiehen. Tilan liittymä on osoitteessa Lauttakankaantie 174.

Pohjavesi

Ottamisalue sijoittuu luokitellulle 2 luokan Lauttakankaan pohjavesialueelle. Ottamistoiminnassa jätetään valtaosalle ottamisalueesta 4,0 metrin suojakerros pohjaveden tasoon nähden. Sitä kuitenkin loivennetaan 4 metristä 3 metriin koillisreunalla, koska siellä on liittymä turvesuon alueen viereen. Kuopan osalta pohjaveden ylimmän tason päälle jätetään vähintään 2 metrin hiekkainen suojakerros. Mahdolliset viitteet orsivesipinnan löytymisestä huomioidaan, jättämällä kyseessä olevalle alueelle kulloinkin riittävä suojakerros. Toisin sanoen ottamiskorkeutta säätelevät havainnot pohjavedestä ja sen muutoksista. Mahdollisia tiiviitä siltti- tai savipintoja ei puhkaista ennen kuin tarvittaessa lupaviranomaiselta saadun tarkastuksen/luvan jälkeen.

Alueen pohjavedestä ja korkeustasoista kerättyjen lähtötietojen mukaan pohjavettä on havainnoitu n. 10 vuoden ajan havaintoputkesta PVP6 ja vanhasta kaivosta (P2). Tiedot PVP6:n osalta on lisätty piirustuksiin. Hertajärjestelmästä saatavilla olleet havaintotiedot kattavat jakson 2009–2017, muttei enää sen jälkeen.

Selvitettyjen tietojen mukaan Lauttakankaan kyseessä olevan osan 2 luokan pohjavettä ei ilmeisesti käytetä pohjavedenottamoissa eikä lähialueen pohjavedenottamoissa eikä lähialueen yksityiskaivoja ole 1000 metrin sisällä.

Maisema ja muinaismuistot

Ottamisalue ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Paikallisesti maisemakuva muodostuu metsäisestä taasisesta lähimaisemasta, jossa alue on avoin ja pääosin puuton (kasviton). Ottamiseen suunnitellulla alueella ei ole erityisen merkittäviä maisemapiirteitä tai suojeltuja luonnonmaantieteellisiä ja geomorfologisia erityismuotoja. Suunnitelma kohdistuu harjumaastoon, jossa ottamisalueen itäpuolella on laaja turvesuoalue. Ottamisalue ei nykytilassaan edusta paikallista kaunista maisemakuvaa tai luonnon merkittäviä kauneusarvoja. Museoviraston karttapalvelun tiedostoista havaittiin, että selvitysalueen lähistöön ei sijoitu kiinteitä muinaismuistokohteita eikä suojeltuja kulttuuri-kohteita.

Tutkimukset ja mittaukset

Korkeustiedot ottamisalueelta on tarkistettu 20.5.2022 ja 17.8.2022. Korkeustietojen N2000 perusteella tehtiin ottamisalueen suunnitelma, joka on mahdollista toteuttaa alueella. Mittaukseen liittyi pisteiden paikannus ETRS-TM35FIN – järjestelmään. Ottamisalueen reunalla on korkeustieto muun muassa pohjavesiputkenpää +128,25. Alueen eteläosassa on yksi vanha korkeuskolmio.

Ottamissuunnitelman mukaiselle tilalle tehtyjen maastokäyntien 20.5.2022 ja 17.8.2022 aikana tarkasteltiin luontoon liittyvät yleis- ja erityispiirteet – kasvillisuus ja eläinlajisto. Samaan aikaan tehtiin luontotyyppien kannalta tärkeä tarkistus EU:n luontodirektiivin, vesilain, luonnonsuojelulain ja metsälain mukaisten lajien sekä lintudirektiivin liitteen I mukaisten lajien esiintymisistä. Havaittujen luontotietojen niukkuuden ja tavanomaisuuden vuoksi erillistä luontokatselmus – raporttia ei laadittu.

Tilalla kasvaa luontaisesti mäntyä, joka on tyypillistä VT-metsätyypin lajistolle. Alueella kasvaa männyn lisäksi paikoin hies- ja rauduskoivua, kuusta, haapaa, raitaa, pihlajaa sekä katajaa. Metsänpohjassa kasvaa yleisiä lajeja kuten kulo-, tierä- ja kynsisammalta. Havaintojen mukaan ottamisalueella kasvavat putkilokasvit ovat puolukka, sianpuolukka, kanerva, sarjakeltano, vanamo, kultapiisku, metsälauha, nurmirölli ja metsäkastikka.

Nisäkkäistä ei alueella ole tehty suoria näköhavaintoja maastokäyntikierroilla. Maastossa tehtyjen jälkihavaintojen mukaan alueella liikkuvat hirvi, metsäkauris, valkohäntäkauris ja rusakko. Linnustoa, kuten peippo ja keltasirkku, havaittiin vain ottamisalueen puustoisilla reunoilla. Välittömässä lähiympäristössä ei ole linnuille kolopuita ja lähialueen lehtipuut ovat nuoria ja kapearunkoisia. Merkittäviä tai suojeltavia lintulajeja ei esiintynyt ottamisalueella maastokäyntien aikana. Liito-oravan elinympäristöjä ja ruokailualueeksi soveltuvia alueita ei sijoitu tilan alueelle eikä sen ympäristöön. Alue ei myöskään ole lepakolle tyypillinen elinympäristö.

Ottamistoiminta

Ottamistoimintaa aloitetaan luvan saamisen jälkeen suunnitelman mukaan. Siinä kaivuu aloitetaan länsi- ja keskiosasta ja edetään kohti korkeinta kohtaa. Ottamissuunnitelmassa ei esitetä tarkkarajaista vaiheistusta mutta ottamisen alkuvaiheessa kaivetaan "kuopan" pintamaannoksesta eloperäinen aines pois ja tehdään täyttöä rinnakkain muun ottamistoiminnan aloituksen kanssa. Keskeisimmän täytön tapahduttua tehdään reunojen maisemointia ja hiekan ottamista rinnakkain. Sen jälkeen kaivuu kääntyy etelää ja kaakkoa kohden. Alin ottamissyvyys on +127,55 (N2000). Se on taso, joka soveltuu alueella käytettäväksi, kun PVP6:n pohjaveden keskimääräinen havaintokorkeus on ollut 2009–2017 aikana noin +123,55. Toiminnan loppuvaiheessa maisemointitaso tarkistetaan riittäväksi.

Kaivaminen ottamisalueella tapahtuu useampaa rintausta käyttäen, koska alue on jo aikoinaan avattu useasta kohdasta. Suunnitelman mukaan reunojen luiskaaminen ja viimeisteleminen etenisi luontevimmin aloittaen ottamisalueen kaakkoisesta kulmasta/reunasta ja edeten kohti länttä ja toisaalla kohti pohjoista kulmaa. Kaivun edettyä ottamisalueen länsiosaan, voidaan maisemointia lisätä muille reuna-alueille. Viimeisenä maisemointi tehdään eteläreunaan.

Suunnitelmassa on arvioitu, että länsireunan kuopan täyttäminen parantaa merkittävästi pohjaveden laatua ja vähentää riskejä pohjaveden pilaantumiselle. Ottamistoiminta kohdistetaan tavanomaiseen kangasmaastoon. Alimman ottamistason ja pohjaveden ylimmän pinnan tason väliin jää 4,0 metrin paksuudelta ja koillisreunassa 3-4m ja kuopassa 2 m hiekkaa, jossa on huomioituna ottamistoiminnan viimeistelevä 15 cm multava hiekkapinta.

Suunniteltu ottaminen ei aiheuta ottamissuunnitelman mukaisesti toteutetuna kauniin maisemakuvan turmelemista, merkittävien luonnon kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista eikä laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Ottamistoiminta on suunniteltu niin että ettei se aiheuta paikallisen pohjaveden laadun heikentämistä tai antoisuuden pientymistä.

Koneet ja laitteet

Ottamisalueella on toiminnan aikana käytössä kauhakuormaaja, kaivinkone, kuorma-auto sekä eri vaiheiden aikana tarvittavat muut työlaitteet. Hiekkaa saadaan otetuksi mahdollisesti myös suoraan rintauksesta ja seulontayksikköä käytetään siis tarvittaessa. Alueella käytettävät laitteet ja kuljetuskalusto ovat toiminnanharjoittajan omia. Kun ottamisalueella ei kuormata, ei ottamisalueella säilytetä kauhakuormaajaa tai mitään muita laitteita (tarpeettomasti).

Alueen suojaaminen ottamistoiminnan aikana

Öljyjen, polttoaineiden ja voiteluaineiden hallintaan kiinnitetään erityistä varovaisuutta, jotta niitä ei pääse kulkeutumaan maaperään. Toiminnanharjoittaja ei varastoi öljytuotteita tai voiteluaineita soranottoalueella, vaan kuluneuvot ja muut laitteet tankataan ja huolletaan Alatalot Oy omalla varikolla.

Ottamisalueelle (lähtökohtaisesti tukitoimintojen alueelle) voidaan sijoittaa tarvittaessa yksi suojakenttä seulontaa varten. Suojan rakenne alhaalta päin lueteltuna olisi: 200 mm tiivistetty hieno asennushiekka, josta muotoillaan allas ja vähintään 200 mm korkeat reunat, yhtenäinen muotoillun altaan kokoinen HDPE kalvo, 200 mm hienojakoista asennushiekkaa, suodatinkangas N2 ja 400 mm kivimurske.

Sattumanvaraisista ongelmatilanteista ilmoitetaan valvontaviranomaiselle ja toimitetaan onnettomuuden tai virheen aiheuttama likaantunut maa-aines tai muu haitta puhdistettavaksi. Roskat kuljetetaan alueelta pois ja alue pidetään siistinä. Erillisiä rintausten suojauksia (aitaa) ei alueella tarvita, koska jyrkkiä rintauksia ei pidetä alueella.

Tarkkailu

Valvovalla viranomaisella on alueelle esteetön pääsy. Ympäristöhaittoja tarkkaillaan maa-aineslupapäätöksen lupaehtojen mukaisesti. Alueella voidaan tarvittaessa ryhtyä nopeasti toimiin, jotta alueella mahdollisesti ympäristöhaitat voidaan tutkia, pienentää ja poistaa.

Ottamisalueen pohjalle korkeustieto (N2000) on siirrettävissä aloituspiisteestä 1. Lisäksi korkeus on esimerkiksi talvella saatavilla varmimmin

PVP6 –putken päästä. Maanomistaja siirtää itse korkeuksia tarvittaessa useampiin korkeuskolmioihin tms. Ottamisalueen ja/tai kaivuualueen reunat merkitään ennen kaivuun aloittamista.

Maanomistaja tekee havainnot pohjaveden korkeuksista itse tai pyytää pohjaveden korkeudenmittauksen asiaan perehtyneeltä yhtiöltä (akkreditointi ja sertifiointi) tai konsultilta (sertifiointi). Maanomistaja tarkkailee soraesiintymässä ja ottamisalueella tapahtuvia muutoksia. Vettä läpäisemättömiä maakerroksia ei puhkaista. Alueella tarkkaillaan myös mm. pohjaveden suojakerroksen paksuuden säilymistä ja luiskien rakentamista (ml. pinnaus ja istutus). Maisemoinnin keskeisiä asioita ovat alueen länsireunan kuopan täyttäminen, pohjavesi ja ottamisen sovittaminen paikalliseen maisemaan Lauttakankaan harju- ja pohjavesialueen itäreunassa. Ottamisen aikana alueelle voidaan kutsua tarvittaessa valvova viranomainen tilanetta arvioimaan.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Toiminnassa syntyviä kaivannaisjätteitä ovat pintamaat, kannot ja hakkuutähteet. Pintamaat varastoidaan ja käytetään maisemointiin. Hakkuutähteet pääosin haketetaan myyntiin. Hakemukseen liitetty kaivannaisjätteiden jätehuoltosuunnitelma on päivätty 7.11.2022.

Maisemointi ja jälkihoito

Ottamisalueen reuna-alueet sopeutetaan ympäröivään maisemaan luiskaamalla reunat suunnitelman mukaisesti kaivuajan kaltevuudesta maisemoituun 1:3 – kaltevuuteen. Luiskaaminen aloitetaan ottamistoiminnan kaakkoiskulmasta ja edetään kohti länttä ja pohjoista. Kaivun edettyä alueen länsiosaan maisemoidaan muut reuna-alueet ja viimeisenä eteläreuna. Alueelta kuorittuja pintamaita siirretään luiskiin ja pohjalle.

Lopputilanteessa kaivualueen ja varastokasojen pohjat ja ajourat pehmenetään pintamaiden ja kangasmaakerroksen levittämistä ennen. Luiskaamisen yhteydessä huolehditaan siitä, että luiskien hiekkaiseen pintaan sekoitetaan multavaa kangasmaata. Kun ottamisalueen reunoilla ja ympäristössä on metsää nykyisessä laajuudessa ja multava pintamaannos on aiempaa otollisempi (pehmenetty ja ravinteikkaampi), alue metsittyä erityisesti alueen länsipuolella ja pohjalla luontaisesti ja tarvittaessa istutetaan alueelle luontaista mäntytaimikkoa. Kuopan reunoille jätetään puustoiset rintaukset. Maisemoinnin toimenpiteitä tehdään niille alueille, joille se kulloinkin on mahdollista.

Maisemointikustannukset tasaantuvat useille toiminnan vuosille, kun maisemointia jatketaan mm. länsireunan kuopan täytön jälkeen. Maisemoinnin ja jälkihoidon kustannukset ovat omana työnä tehtynä arviolta 2500 €.

Ympäristövaikutukset

Pohjavesipinnan päälle jätettävä suojakerros on pääasiassa 4,0 m ja koillisreunassa melko pienellä alueella 3 m.... 4 m sekä kuopan alueella vähintään 2 m. Siten pohjaveden laatu säilyy muuttumattomana tai parantuu. Pohjaveden muodostukseen tai antoisuuteen ei ennalta arvioituna aiheudu lainkaan haitallisia ympäristövaikutuksia.

Vaikutuksia pintavesiin ei muodostu, koska ottamisalueelle tulevat sade- ja sulamisvedet imeytyvät alueen maaperään ja pintavalunta on alueella vähäistä. Epäsuorana vaikutuksena voi olla työkoneneen poltto- ja voiteluainesten käytön aikaisen vuotoriskin myötä tapahtuva päästö. Kyseessä on kuitenkin pieni riski ja se voi aiheutua lähtökohtaisesti työnteon aikana onnettomuudesta tai vahingosta. Työnaikaiset vahingot ja riskit minimoidaan va-

raamalla ajoneuvoihin ja työkoneisiin imeytysaineet. Keskeiset polttoainetta tarvitsevat koneet säilytetään tukitoimintojen alueella ja tarvittaessa suojarakenteen päällä. Näin pohjavesiin ei aiheudu haitallista vaikutusta.

Paikallisesti metsätalouden harjoittaminen estyy osalla 5-31 -tilaa hankkeen ajan, mutta pääsee vauhtiin myöhemmin, kun maisemointi pohja-alueella ja luiskissa etenee. Nuori puusto toki kaadetaan pienialaisesti luvan saamisen jälkeen. Kaivun ja toiminnan jälkeen arvioidaan, että puusto kasvaa hyvin myös alennetulla kasvutasolla.

Hiekan ja soran merkitys kiviainesvarastona on melko suuri. Alueen hiekkaa käytetään rakentamisessa betonin raaka-aineena. Siten ottamisalueen taloudellinen hyöty mm. teollisuudessa (betonirakenteet) on keskeistä ja merkittävää. Ottamisalueella ei ole vaikutuksia maatalouteen, jotka yli kilometrin päähän ottamisalueesta. Soranotolla ei myöskään ole vaikutuksia läheiseen turvesuohon.

Luontoon kohdistuvien vaikutusten osalta voidaan verrata muutoksia uhanalaisten huomionarvoisten lajien ja luontotyyppien osalta. Koska em. lajeja tai luontotyyppejä ei ole ottamis- tai vaikutusalueella päätellään, että luontoon kohdistuva vaikutus on pientä. Vaikutuksia maa- ja kallioperään voidaan tarkastella lähinnä pohjaveden pilaantumisriskin kannalta. Vaikutus ottamisalueella on pakallista ja pohjaveden yläpuolelta eikä vaikutuksia siirry ottamisalueen ulkopuolelle. Siten toiminnasta ei ole tunnistettavissa olevia haittavaikutuksia naapuritilojen luontoon ja luonnontilaan, tai alueen lintu- ja nisäkäskantaan.

Sora-alueelle tai sen lähelle ei sijoitu merkittäviä ristiriitatilanteita ottamisen ja lajien tai alueiden suojelun kannalta. Nisäkkäiden elinympäristöt palautuvat vähitellen, kun ottaminen on alkanut ja luiskia voidaan rakentaa pinta-maan siirrolla luiskaan. Suunnitelman mukaisesta hiekan ja soran ottamisesta ei aiheudu ympäristöhaittoja maa- tai kallioperään, luonnonympäristöön, maisemansuojelulle, kulttuurisuojelukohteille, muinaismuistoille tai asutukselle.

Loivennetut luiskat nopeuttavat metsittymistä ja luontaisenomaiset pinnanmuodot vähentävät maiseman turmeltumisen vaaraa. Nisäkkäiden kulku helpottuu länsireunassa oleellisesti, kun luiskat loivennetaan maisemoinnin yhteydessä. Ympäristöä on mahdollista seurata, kun alueelle jää lopputilanteen mukainen soratie, jota käytetään pohjavesiseurantaan ja jälkitarkkailuun. Alue jää metsätalouskäyttöön ottamistoiminnan päätyttyä.

Asian käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän sekä Jämijärven kunnan ilmoitustaululla 18.11 – 27.12.2022 välisenä aikana. Hakemusasiakirjat ovat olleet sähköisesti nähtävillä kuulutusajan PoSan sekä Jämijärven kunnan sähköisellä ilmoitustaululla sekä osoitteessa Tapalankatu 20 Kankaanpää. Naapureiden kuulemiseksi on lähetetty 18.11.2022 päivätty ilmoitus maa-aineslupahakemuksen johdosta.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta ei ole annettu muistutuksia tai mielipiteitä.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueen ympäristönsuojeluyksiköltä lausunto. Varsi-

nais-Suomen ELY-keskus on antanut asiasta 17.1.2023 päivätyn lausunnon, jossa todetaan, että maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalta alueelta on mahdollista edellyttäen, että pohjaveden suojeluvaatimukset otetaan lupamääräyksissä ja toiminnassa asianmukaisesti huomioon. Ottamistoiminnan suunnittelun ja lupaharkinnan yhteydessä tulisi huomioida ainakin seuraavaa:

- Pohjaveden pinnan taso on mitattava vuosittain kolmen kuukauden välein (helmi-, touko-, elo- ja marraskuussa). Tarkkailun avulla on varmistuttava siitä, että pohjaveden pinnan päälle jää vähintään neljän (4) metrin paksuinen suojakerros maa-ainesta. Suunniteltua alinta ottotaso on nostettava, mikäli tarkkailun tulokset sitä vaativat. Havaintoputken kunto tulee tarkastaa vuosittain mittaamalla putken kokonaissyvyys ja vertaamalla sitä putkikortin tietoihin. Tukkeutunut putki avataan pumppaamalla tai huuhtelemalla.
- Pohjaveden laatu alueella tulee määrittää kerran vuodessa alueelle sijoitettavasta uusitusta havaintoputkesta. Vedestä tulee analysoida lämpötila, haju, sameus, väri, pH, happi, KMnO_4 -luku, hiilidioksidi, sähköjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, typpiyhdisteet, kloridi, kovuus, alkaliniteetti, polttoainehiilivedyt, mineraaliöljyt sekä koliformiset- ja E. coli -bakteerit. Näytteenotossa tulee käyttää sertifioitua ulkopuolista näytteenottajaa.
- Pohjavesitarkkailun tulokset raportoidaan vuosittain helmikuun loppuun mennessä valvontaviranomaiselle ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle (kirjaamo.varsinais-suomi@elykeskus.fi) sekä sähköisesti ELY-keskukselle pohjavesitietojärjestelmään. Toiminnanharjoittajan tulee sopia sähköisestä tiedonsiirosta laboratorion kanssa.
- Hakemusasiakirjoihin tulee liittää nykytilannetta ja tulevaa tilannetta esittävät erilliset suunnitelmakartat siten, että niissä esitetään suunnitellun ottamistoiminnan etenemissuunnat. Jos ottaminen on vaiheistettu, kaikilta osa-alueilta esitetään ohjeellinen toiminta-aika ja lopullinen pohjakorkeus. Suunnitelmakartassa esitetään myös pohjaveden tarkkailupaikkojen sijainti, suunnitellut varastokasa-alueet ja pintamaiden varastointialueet.
- Toiminnan yhteydessä on huolehdittava siitä, ettei maa- tai kalliopörrään tai pinta- tai pohjavesiin pääse ympäristölle haitallisia aineita.
- Tankkauksia ja polttoaineiden varastointia pohjavesialueella tulee välttää. Mikäli ottamisalueella säilytetään öljytuotteita, säiliöt tulee sijoittaa luonnontilaiselle alueelle kaivualueen ulkopuolelle ja varustaa tiiviillä säiliön tilavuutta vastaavalla katetulla suoja-altaalla. Koneiden ja laitteiden säilytys- ja tankkauspaikkojen maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen estetään. Suojarakenteiden tulee olla Jämijärven kunnan lupa- ja valvontaviranomaisen hyväksymiä.
- Alueelta kuoritut pintamaat tulee varastoida luonnontilaisella alueella ottamisalueen reunoilla. Orgaanista ainesta sisältävien materiaalien läjittäminen pohjavesialueella hiekkakuopan pohjalle ilman pohjavettä suojaavaa pintamaakerrosta on kielletty.
- Pintamaiden pitkäaikainen varastointi heikentää niiden käyttökelpoisuutta maisemointiin. Suositeltava pintamaiden varastointiaika on alle kolme vuotta, koska orgaaninen aines hajoaa nopeasti varastoitaessa.
- Maa-ainesasetuksen mukaisesti luvan haltijan tulee toteuttaa kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämät jälkihoitotoimenpiteet luvan voimaansaattamisen aikana, jollei niiden suorittamiselle erikseen anneta muuta määräaikaa.

Alueen maisemointi tehdään luvan voimassaolon aikana ja toteutetaan seuraavasti:

- Alue siistitään ja sen epäsopeva käyttö estetään. Alue muotoillaan ja luiskat loivennetaan. Ottamisalueen luiskat loivennetaan kaltevuuteen 1:3 tai loivemmiksi. Ottamisalueen luiskiin tai pohjalle ei saa haudata kantoja tai muita humuspitoisia ylijäämämassoja. Tiivistyneet alueet, kuten toiminnassa käytetyt liikennöinti- ja varastoalueet möyhennetään ja pehmennetään pohjaveden muodostumisolosuhteiden ja kasvillisuuden kasvuolosuhteiden parantamiseksi. Soravaltaisella alueella karkea pohjasora peitetään noin 20 - 50 cm:n paksuisella hiekkakerroksella. Hiekkaisen maan pintaosaan sekoitetaan noin 10 - 20 cm:n vahvuinen kerros humusta, joka voi olla joko alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen tutkitusti soveltuvaa humusta (esim. maa- tunut turve). Kasvualustan muodostumista nopeuttaa aluskasvillisuuden kylväminen pintamaakerrokseen. Puustoksi istutetaan sekametsää.

Hakijan vastine

Hakija on toimittanut 13.2.2023 päivätyn vastineen annetun lausunnon johdosta. Vastineessa todetaan, että edellisten toimijoiden jäljiltä jäänyt (Destia/TVH) ylisyyvä kuoppa täytetään pohjavesimittaus tuloksien keskiarvon mukaan noin 3-4m tasoon pohjavesitason keskiarvosta. Alatalot Oy, katsoo myös, että luiskat ovat jo metsittyneet ja sammaloituneet kuopan reunoilta ja niihin ei syytä enää koskea. Kuopassa ei ole ollut aikoihin ottotoimintaa, joten sen täyttäminen asiallisesti 3-4m tasoon pohjaveden keskiarvosta riittää turvaamaan pohjaveden muodostumisen turvallisesti ja pitämään riittävän suojatason myös tulevaisuudessa. Muilta osin ei huomautettavaa lausuntoon.

Valmistelijan esitys

Kankaanpään kaupungin ympäristö- ja terveyslautakunta päättää myöntää haetun luvan Alatalot Oy:lle maa-ainesten ottamiseksi tilalla Sorakangas RN:o 5:31 Jämijärven kunnassa. Toimintaa on harjoitettava hakemuksessa esitetyllä tavalla, ellei lupamääräyksissä toisin määrätä.

Maa-ainesluvan voimassaoloaika ja laajuus

1a. Lupa on voimassa kymmenen (10) vuotta. Lupa myönnetään hakemuksen mukaisesti 37 500 k-m³ kokonaismäärälle ja ottamisalueen pinta-alan ollessa 5,89 ha. Ylimmän pohjavedenpinnan ja ottamistason väliin on jätettävä vähintään neljän (4) metrin koskematon suojakerros.

1b. Alueilla, joissa ottaminen on ulottunut tätä syvemmälle, tulee ko. alue täyttää alueelta saatavalla soralla ja hiekalla tasoon +127,55.

Ottamisalueen raja

2. Luvanhaltijan on merkittävä ottamisalueen rajat riittävän selvästi maastoon, siten että merkit pysyvät paikoillaan koko ottamistoiminnan ajan ja ovat havaittavissa myös talviaikoina.

3. Alueen korkotaso sekä alin ottotaso tulee merkitä näkyvästi maastoon paikkaan, jossa se säilyy pysyvästi koko ottamistoiminnan ajan. Ottamistason merkintää on muutettava, jos havainnot pohjaveden pinnan korkeudesta sitä edellyttävät.

4. Ennen ottotoiminnan aloittamista on luvanhaltijan pyydettävä valvontaviranomaista suorittamaan aloituskatselmus, jossa lupamääräykset 2 ja 3 todetaan asianmukaisesti järjestetyksi.

Maaperä ja pohjaveden suojele

5. Pohjaveden pinnantasoa tulee mitata neljä kertaa vuodessa (helmi-, touko-, elo- ja marraskuussa) ottoalueella olevasta pohjavesiputkesta. Alinta ottotasoa on nostettava, mikäli pohjavesitarkkailun tulokset sitä edellyttävät.

6. Pohjaveden laatua tulee seurata vuosittain. Vedestä tulee analysoida lämpötila, haju, maku, sameus, väri, pH, happi, KMnO₄-luku, hiilidioksidi, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, typpiyhdisteet, kloridi, kovuus, alkaliniteetti, polttoainehiilivedyt, mineraaliöljyt sekä koliformiset- ja E-coli-bakteerit.

7. Ottamisen yhteydessä on huolehdittava siitä, ettei maa- tai kallioperään tai pohjaveteen pääse öljytuotteita tai muita ympäristölle haitallisia aineita. Öljyjen ja polttoaineiden varastointia tulee välttää pohjavesialueella. Koneiden säilytyspaikkojen maarakenteet tulee tiivistää siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen estyy. Mahdollisiin öljyvahinkoihin tulee varautua ennalta. Alueella tulee olla käytettävissä riittävästi imeytysmateriaalia öljyvuotojen varalta. Työkoneissa tulee olla ajoneuvokohtainen öljyntorjuntakalusto.

8. Mahdollisia orsivettä pidättäviä tiiviitä kerroksia ei saa puhkaista. Mikäli ottamisalueella havaitaan tiiviitä maakerroksia tai orsivettä, on kaivu keskeytettävä välittömästi ja otettava yhteyttä kunnan lupa- ja valvontaviranomaiseen sekä ELY-keskukseen toimintaohjeita varten.

9. Pintamaat tulee poistaa mahdollisimman vähän kerrallaan ja ainoastaan siltä osalta, jossa kaivu kulloinkin on käynnissä.

Jälkihoitotoimet

10. Ottamisalueen luiskiin tai pohjalle ei saa läjittää tai haudata orgaanista ainesta sisältävää materiaalia (esim. pintamaita)

11. Alueen jälkihoito ja maisemointi tulee tehdä vaiheittain ottamisen edistymisen mukaan niiden alueiden osalta, joilta aineksia ei enää oteta. Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet tulee saattaa loppuun luvan voimassaoloaikana ja kaikki maa-ainesten varastokasat viedä pois alueelta tai hyödyntää alueen maisemoinnissa. Alue muotoillaan ja luiskat loivennetaan hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Maisemointi tulee toteuttaa maastonmuodot huomioiden, siten että ottamisalue sulautuu ympäröivään maisemaan mahdollisimman hyvin.

Tiivistyneet alueet, kuten toiminnassa käytetyt liikennöinti- ja varastoalueet möyhennetään ja pehmennetään pohjaveden muodostumisolosuhteiden ja kasvillisuuden kasvuolosuhteiden parantamiseksi. Soravaltaisella alueella karkea pohjasora peitetään noin 20 – 50 cm:n paksuisella hiekka-kerroksella. Hiekkaisen maan pintaosaan sekoitetaan noin 10 -20 cm vahvuinen kerros humusta, joka voi olla joko alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen tutkitusti soveltuvaa humusta (esim. maatunut turve). Aluskasvillisuudeksi kylvetään harjualueelle luonteenomaisia siemeniä ja puustoksi istutetaan sekametsää. Istutuksesta voidaan luopua ainoastaan niiltä osin kuin alue on metsittynyt luontaisesti maa-ainestuluvuuden voimassaolon aikana.

Ottotoiminnan loputtua vakuuden voimassaoloaikana on alueella pidettävä loppukatselmus, jossa todetaan alueen jälkihoidon ja maisemointitöiden riittävyys.

Raportointi

12. Pohjaveden korkeus ja laatu raportoidaan vuosittain helmikuun loppuun mennessä kunnan valvontaviranomaiselle ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat –vastuualueelle sekä sähköisesti Varsinais-Suomen ELY-keskukselle pohjavesitietojärjestelmään. Korkeus tiedot ilmoitetaan valtakunnallisessa N2000 korkeusjärjestelmässä.

13. Vuotuisesta ottomäärästä tulee tehdä maa-ainestuluvuuden 23 a §:n mukainen otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus. Ilmoitus voidaan tehdä joko sähköisesti valtakunnalliseen NOTTO-tietokantaan tai kirjallisella ilmoituksella lupaviranomaiselle.

Päätöksen perustelu

Maa-aineslain (555/1981) 6 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:ssä säädetään ainesten ottamisen rajoituksista. Maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista, 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luononesiintymien tuhoutumista, 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen vedenlaadun tai antoisuuden vaarantumisen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva. (MAL 3.2 §)

Lisäksi maa-aineslain 3 §:n 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesientymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asukkaille tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Vastaus annettuihin lausuntoihin

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnossa esitetyt seikat on otettu soveltuvien osin huomioon annetuissa lupamääräyksissä.

Määräysten perustelu

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ottamistoimintaan myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään 10 vuodeksi, ellei ole erityisiä syitä pidemmälle toiminta-ajalle. Lupa on myönnetty hakemuksen mukaiselle ajalle sekä kokonaisottomäärälle ja ottoalalle. Alin ottotaso on määritetty nykyisten pohjavesikorkeuksien perusteella. Veden hankintaa varten tärkeillä pohjavesialueilla vaadittu suojakerros on vähintään neljä metriä ylimmän havaitun pohjavedenpinnan päällä, mitä tässäkin tapauksessa on sovellettu. (lupamääräys 1a)

Täyttämistä koskeva määräys on annettu pohjaveden suojelemiseksi. (lupamääräys 1 b)

Alueen merkitsemisestä on annettu ottamissuunnitelmaa täydentäviä määräyksiä. Riittävät alueen rajojen merkinnät sekä ottotason selkeä merkintä ovat tarpeen, jotta toimintaa voidaan valvoa maa-aineslain ja maa-ainesasetuksen edellyttämällä tavalla. (lupamääräykset 2-3)

Alkutarkastuksella tarkistetaan, että lupamääräysten edellyttämät ennen toiminnan aloittamisista vaadittavat toimet on tehty. (lupamääräys 4)

Pohjaveden pintaa tulee tarkkailla, jotta saadaan selville pohjaveden pinnantason vaihteluväli ja maa-ainestenoton mahdollinen vaikutus pohjaveeseen. Pohjaveden pinnantaso tulee seurata neljä kertaa vuodessa, sillä pohjaveden pinnantaso saattaa vaihdella voimakkaasti vuoden aikana. (lupamääräys 5)

Maaperän sekä pinta- ja pohjavesien likaantumisriskiä aiheuttavat etenkin maa-ainesten ottamisalueiden työkoneissa käytetyt polttoaineet ja niiden

varastointi ja käsittely. Määräyksillä varmistetaan, etteivät polttoaineet aiheuta maaperän tai pinta- ja pohjavesien likaantumista. (lupamääräykset 6- 9)

Ottamissuunnitelmassa esitettyjä jälkihoitotoimenpiteitä on täydennetty. Alueen jälkihoitoa koskevan määräyksen tavoitteena on sopeuttaa ottamisalue ympäröivään luontoon ja maisemaan ja edistää jälkikäytön turvallisuutta. (lupamääräys 10-11)

Määräykset selventävät maa-ainestenoton valvontaan liittyviä järjestelyjä ja maa-ainestenottajan velvollisuuksia. (lupamääräys 12-13)

Ottamistoiminnan aloittaminen

Maa-aineslain 21 §:n 1 momentin mukaan ainesten ottaminen voidaan aloittaa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi. Tämä päätös on lainvoimainen valitusajan jälkeen, jos päätökseen ei haeta muutosta.

Maksut ja vakuudet

Tarkastus- ja valvontamaksu

Lupahakemuksen tarkastusmaksu on maa-ainestaksan 2.1 §:n mukaisesti 575 € (suunnitelmaa kohden 200 €, lisäksi otettavaksi esitetyn maa-ainest määrän tilavuuden mukaan 0,01 €/m³).

Ottamistoiminnan valvonnasta luvanhaltijan on suoritettava vuosittain luvan voimassaoloaikana jälkihoitotöiden hyväksymiseen saakka maa-ainestaksan mukainen valvontamaksu. Vuosittainen valvontamaksu on 305 € (vuotuisen maa-ainesten määrän mukaan 0,02 €/m³ ja pinta-alan mukaan 40 €/ha).

Vakuus

Luvan saajan on ennen luvanmukaisen toiminnan aloittamista asetettava 20 615 € suuruinen hyväksyttävä vakuus Kankaanpään kaupungin ympäristö- ja terveyslautakunnalle. Vakuus on asetettu PoSan maa-ainestaksan mukaisesti. Hakija vastaa siitä, että em. vakuus on voimassa niin kauan, kunnes lupamääräysten ja jälkihoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet on loppuun saatettu. (MAL 12 §).

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 3 – 7, 10 – 16, 19 -20, 21, 23, 23 a §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1 – 4, 6 - 9 §
Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 1 – 4 §
Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän, Maa-ainesten ottamissuunnitelman tarkastamisesta ja valvonnasta suoritettavat maksut, 27.9.2019 § 26

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Päätös

Alatalot Oy

Jäljennös päätöksestä

Varsinais-Suomen elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskus
Jämijärven kunta

Ilmoitus päätöksestä

Päätöksestä ilmoitetaan niille, joille on ilmoitettu hakemuksen vireille tulosta.

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Kankaanpään kaupungin verkkosivuilla ja Jämijärven kunnan verkkosivuilla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen.

Valitusoikeus tähän päätökseen on:

- asianosaisella
- kunnan jäsenellä
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät
- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella
- muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella

Esittelijä	Terveysvalvonnan johtaja Laura Juhantalo
Päätösehdotus	Kankaanpään kaupungin ympäristö- ja terveyslautakunta myöntää Alatalot Oy:lle maa-ainesluvan hiekan ja soran ottamiseen Jämijärven kunnan Lauttakankaan kylän kiinteistölle Sorakangas, RN:o 181-403-5-31 valmistelijan esityksen mukaisesti.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Täytäntöönpano	Ympäristöpalvelut
Lisätietoja antaa	Ympäristötarkastaja Heini Saloinen 044 577 3332
